

Lions Pure Water

Reserapport Tanzania 2009-08-31 -- 2009-09-09

Mats Bucht och Anders Karlsson

Måndag 2009-08-31

Ankomst Dar es Salaam 21.45 med flyg. Taxi till Heritage Motel. Mötta av Inger, Sten och Ros-Marie.

Tisdag 2009-09-01

Frukost kl. 07.00. Till Mövenpick för pengauttag och ordna SIM-kort. Cirka kl. 09.30 avfärd mot Morogoro med ankomst cirka 13.00. Peter Nkulila möter.

Kl. 14.00 Pannlampor

Överlämnat 10 pannlampor till Peter Nkulila. Pannlamporna kommer att användas och utvärderas på ett antal HealthCenter. Lamporna introduseras också till DMO (District Medical Officer) i bägge regionerna. Peter har aldrig sett något liknande och var entusiastisk över möjligheten till riktad belysning.

Kl. 15.00 Introduktion RMO och DMO Morogoro rural

Introduktion hos RMO Frida Mokiti (mfrdm@hotmail.com) och DMO Morogoro Debora Kabudi (debokabudi@yahoo.com). Introduktion tillsammans med Dr Joel Kalula (President LC Morogoro).

Onsdag 2009-09-02

Kl. 08.00 till Ifakara.

Bilresa cirka 4,5 tim delvis mycket dålig väg. Besök training institute för mödravårdsteam och diskussion om möjligheter/problem inom mödravården med ansvariga Fick också studera vänthem för blivande mödrar. Åter cirka kl. 20.

Torsdag 2009-09-03

Kl. 09.30 DED Morogoro rural Eden Munisi.

Presentation av samtliga projekt – ögon (utbildning, operationssal), mödravård (personal, utbildning, operationssal), elektricitet och vatten. DED (District Executive Director) Munisi helt överens om att det är en helhet där alla aktiviteter behöver samordnas. Intresserad av att skapa referensanläggning. Duthumi prioritet pga. akut behov upprustning samt behov från patienter pga avstånd från Morogoro. Bestämde av DED Munisi sammankallar chefer Health, Works, Water till möte fredag kl. 09.00 tillsammans med oss för att gemensamt skapa handlingsplan.

Under mötet blev DED Munisi kallad till Chairman för Council (kommunfullmäktiges ordförande) Mr Hamza Mfaume. Vi fick möjlighet följa med och informera om våra projekt.

Kl. 11.00 CRDB för öppna bankkonto.

Träffade Deputy Manager Jane Maganga (kassör LC Morogoro) e-post jane.maganga@yahoo.com. Öppnade konto med rättigheter för Peter, Sten, Jan, Anders, Ewy och Mats att ta ut pengar samt satte in \$20 på kontot. Jane fixade allt utomordentligt trots brister i dokumentation (det som Ewy skickat har ej återfunnits) och möjligheter att underteckna för Ewy och Jan. Informerade att Ewy kommer att ta kontakt för arrangemang för internethantering.

Kl. 13.00 Mgole Mission.

Start på Water Basin Office med möte med chefen Basin Water Officer – Wami Ruvy Jullius Sarnett och hydrogeolog Praxeda Kalugendo. Kontoret ingår i Ministry of Water och samverkar med RAS (Regional Administrative Secretary) uppgifter bl.a. understödja vattentillgång genom DWE (District Water Engineer) med bl.a. grundvattenundersökning, tillstånd vattenutvinning.

Diskussion om förslag från Praxeda om regnvatteninsamling. Fördelar, nackdelar, kostnader. Tanken med regnvatteninsamling under regnperioden är att vattnet ska användas mot slutet av torrperioden när tillgång av vatten från floden upphör. Hög kostnad och ev. problem pga av långtidsförvaring innan användning. Dessutom är förhållandena förändrade med mindre vatteninnehåll i floden pga av att flera tar ut vatten och "återfyllnaden" under regnperioden sämre.

Platsbesök Mgolele med Praxeda och Vincent Julius Nombo (Acting DWE Morogoro urban). Möte med bl.a. Syster Mamerta Kibena (bl.a. rektor secondary school) mgolesisters@yahoo.com 0754365250. Missionen omfattar cirka 1000 personer (spädbarnshem föräldralösa, pre-primary, primary och secondary

school, äldrevård, sjukhus, lärare, systrar m.fl.). Inkomster från skolverksamheten (Tsh 400.000 skola, Tsh 1.000.000 skola inackordering).

Inom missionen finns borrade brunnar med dränkbara pumpar. Slutades att användas för cirka 9 år sedan pga av god vattentillgång i floden och dyr elektricitet till pumpen. Försökte starta pumpen för cirka 2 år sedan pga vattenbehov – fungerade inte. Möjliga lösningar regn + flod (ej bra), renovera befintlig brunn och pump + flod, befintlig brunn och pump + ny brunn.

Åtgärder undersöka befintlig brunn vattenkvalitet och kapacitet. Prospektera för ny brunn. Praxeda och DWE samverkar. Informerar oss om ev. kostnader.

Kl. 17.00 Mikrolån

Information och genomgång av LC Sölleröds mikrolån med Angelindis Mtana och Peter N. Överlämnat dokumenten. Fråga vad händer om ränta på kapitalet (det som finns på banken tillgängligt för utlåning) ej täcker kostnader för material och revision. Microlån kommer att diskuteras på klubbmöte på fredag.

Fredag 2009-09-04

Kl. 09.00 Möte Morogoro rural DED

Närvarande DED Munisi och DMO + ögonläkare, DE (District Engineer), DWE office, Planning Maintenance. Officiellt protokoll skrivs av Peter Nkulila.

Överenskomms att Duthumi utgör första området för åtgärder. Duthumi ligger långt bort, saknar vatten och täcker den geografiskt största området.

För Duthumi ska HC (Health Center) utrustas med kirurgsal för ögon och mödravård, byggas vänthem för mödrar, förses med utrustning, invändigt vatten och el. Dessutom utbildning av mödravårdsteam. HC, skolor och byn få tillgång till rent vatten. Ögon/mödravårds och Rent Vatten projekten informerade att finansiella resurser finns för omgående start av projektering.

Poängterades vikten av att introducera utvecklingen i Duthumi för samhället, dvs. invånarna, och förklara olika aktörers roller. DED Munisi skötte mötet pedagogiskt och tydligt. Mycket positivt möte.

Kl. 12.00 Kontor

Inspektion av eventuell kontorslokal för Peter Nkulila. Lokalen ligger centralt nästan granne med Hotel Oasis. Lokalen kräver viss upprustning. Internetanslutning finns i intilliggande byggnad.

Kl. 14.00 DWE Morogoro Magumbo

Resa till Mvomeros nya lokalisering cirka 4 mil norr om Morogoro – geografiska mittpunkten för distriktet. Nya byggnader för distriktsadministrationen. Besök DED Sarah Linumas tomt kontor för att skriva i besöksboken. Till Magumbos kontor.

Vi presenterade tanken att för Melela åstadkomma: HC utrustas med kirurgsal för ögon och mödravård, byggas vänthem för mödrar, förses med utrustning, invändigt vatten och el. Dessutom utbildning av mödravårdsteam. HC, skolor och byn få tillgång till rent vatten. Ögon/mödravårds och Rent Vatten projekten informerade att finansiella resurser finns för omgående start av projektering.

DWE överens om att Melela är bra som pilotprojekt. Distriktets vatten- och sanitetsteam tar kontakt med och informerar byinvånare och Water Users Group. Water Users Group fungerar i de olika bydelarna och insamlade pengar (1 Tsh/liter) sätts in på byns konto. Vattenavdelningen påbörjar undersökning för 2-3 ytterligare vattenkällor nödvändiga för erforderlig kapacitet samt planering av vattensystem.

Kl. 19.00 LC Morogoro Möte med gratulationer, lyckönskningar, standar, pins m.m.

Lördag 2009-09-05

Kl. 09.00 Melela

Byn Melela är cirka 6-7 km lång och består av sex subvillages. Majengo, Vianzi, Kibaoni i öster med cirka 1000 inv. samt Mlanbizi A&B, Kimunyu, Kororo i väster med cirka 2000 inv.

I östra delen finns en brunn med handpump cirka 12 meter djup. Enligt uppgift finns det alltid tillgång på vatten. Den används kontinuerligt hela dagen och in på kvällen. Väntetiden vid brunnen kan ibland bli flera timmar lång. Pumpning cirka 5 liter/min. Vid brunnen finns en vakt som tar emot betalning för vattnet med 1 Tsh/liter. Pengarna sätts in på byns konto för att användas för underhåll. I östra delen finns dessutom en öppen källa. Vattnet används till bevattning, tvätt, tegelbruk m.m.

I västra delen träffade vi Byordförande och byns vattenexpert. Besök på HealthCenter och information om möjligheter till utveckling av HC.

Vattenförsörjningen i västra bydelen är den brunn vi inspekterade i januari. Vid brunnen finns en vakt som tar emot betalning för vattnet med 1Tsh/liter. Pengarna sätts in på byns konto för att användas för underhåll.

Distriktets vatteningenjörer har varit i bydelen och diskuterat möjlig ökning av kapacitet genom ny brunn i närheten av befintlig, Kompletteras med rördragning och höghöjdstankar vid skolan och HC.

Kl. 15.00 DED Mvomero Sarah Linuma

Presentation för DED tankarna för utveckling av Melela (se ovan 4/9 kl. 14.00 DWE Magumbo). Vi informerade också om vårt besök i Melela på förmiddagen. DED Sarah är helt överens om principen om att göra en fullständig uppgradering av ett område i taget och att vi ska börja med Melela. Vi informerade också om att Ögon/mödravårds och Rent Vatten projekten har finansiella resurser för omgående start av projektering. DED Sarah kommer att informera sina medarbetare om uppstart av projektet omgående.

Bestämdes också möte mellan Sten m.fl. och DMO, DWE, DE hålls mellan den 15 och 19 september för aktivitetsplanering. För protokollet ska vi också skriva ett "Letter of Intent" beskrivande aktiviteterna.

Söndag 2009-09-06

Kl. 10.00 ELCT

Besök evangeliska lutherska kyrkan i Morogoro. Vi blev presenterade för församlingen under gudstjänsten. Biskopen tyvärr inte anträffbar.

Kl. 14.00 Hembesök hos Peter Nkulila. Bjudna på majsgröt och ärtörä.

Kl. 17.00 DWE Morogoro rural Juliana

Informerade Juliana om mötet 4/9 kl. 09.00 hos DED Munisi inkl. bakgrund och överenskommelse start Duthumi. Juliana helt enig med vikten av att genomföra alla delprojekten och att Duthumi är lämpligast.

Diskuterades alternativa vattenlösningar – floden eller brunnar. Flodvatten kräver rening och blir dyrt alternativ. Inriktningen är brunnar. Projektet har flera steg – hydrogeologisk undersökning, provborrning, test kvantitet/kvalitet, design vattensystem, genomförande. Väsentligt är att innan start informera samhället/invånarna och stärka Water Users Groups samt att invånarna under arbetets gång är involverade genom att bl.a. utföra vissa arbeten.

DWE Juliana åtog sig att upprätta aktivitetsplan med tidsättning och kostnader. Målet är att samhället Duthumi före sista december ska ha ett tillfredsställande system för försörjning av rent vatten.

Måndag 09-09-07

Kl. 10.30 MCEP möte i Morogoro

Möte med styrgruppen för MCEP. Ordförande professor Adala, Sight First Coordinator för Afrika. Vi avrapporterade vad som hänt inom Lions Rent Vatten. Protokoll från mötet kommer från Peter Nkulila.

Kl. 14.30 Resa till Dar es Salaam Restid cirka 4 timmar

Tisdag 09-09-08

Kl. 10.00 Möte med nordöstra stiftet om sjukhuset i Kilindi

Möte med Reverend James Mwinuka generalsekreterare i nordöstra stiftet (tel. +255784890479, e-mail jamesmwinuka@yahoo.com). Stiftet har nyanställt en ingenjör Ms Rachel Lemi.

I Songe, Kilindi distrikt, fanns en dispensär med avstånd 120 km till närmaste sjukhus. Stiftet har byggt ett sjukhus med stöd från Finländska kyrkan. Stödet omfattar byggnader inkl. invändig el och rördragning. Distriktet ska enligt överenskommelse stå för personal och utrustning. Sjukhuset har f.n. 100 platser och planeras att byggas ut till cirka 300. Personalen beräknas till cirka 190 personer. Dessutom planeras en träningskola med cirka 200 platser.

Elnätet under uppbyggnad i distriktet och beräknas vara klart i december. Stiftet har anskaffat en generator som används nu och kommer att vara reservkraft i framtiden.

Vattenfrågan är ej löst. Samhället har vatten och sjukhuset har anslutning. Tillgången är mycket begränsad och sjukhuset behöver regelbundet köpa vatten att fylla i tank om 5 kbm. Sjukhuset har behov av egen vattenförsörjning som sjukhuset har fullt ägaransvar för och budgeterar för underhåll m.m. Viss förundersökning har gjorts och vatten kan finnas på cirka 0,5 – 1 km avstånd.

Vi ringde Mr Ng'ana (Water Basin Office Morogoro) och förklarade situationen och därefter fick Ng'ana prata direkt med Rev. James. De kom överens om att Ng'ana ska genomföra undersökning åt sjukhuset. Vi lovade att Lions Rent Vatten bekostar undersökningen.

Stiftet ska planera vatteninfrastrukturen, göra aktivitetsplan och ta in offerter på provborrning, borrning, utrustning m.m. Vi hålls informerade för att avgöra i vilken utsträckning vi har möjlighet att bidra.

Kl. 13.00 Xpress bilbetalning

Slutbetalning av bilhyra. Överenskommelse med Sten om att Lions Rent Vatten står för 2/9 av total bilkostnad. Avser både bil från Xpress och pickup ägd av Sight Savers och Lions.

Onsdag 09-09-09

Kl. 10.00 Water for All

Träff med Charles Zacharia från SAWA (Sanitation and Water Action). SAWA är en alldeles ny organisation och bildad av personal från Water Aid. Syftet med SAWA är att vara länk mellan stora bidragsgivare typ Water Aid och det lokala (by, vattenförening, entreprenörer m.fl.). Alla anställda på SAWA är erfarna vattenmänniskor. SAWA är NGO (Non governmental organisation = välgörenhetsorganisation med viss skattebefrielse). Water for All samarbetar med SAWA angående placering av pumpar i Tanzania och också för att få skattefrihet för utrustningen. Charles skickar skriftlig information om SAWA.

För pumpar reserverade för Tanzania finns fortfarande ett antal tillgängliga. Tidsgränsen är juni 2010. För områden där vi vill ha stöd ska vi informera SAWA om by, borrhål, kvalitet, kvantitet m.m. SAWA vill inspektera för att undersöka om platsen stämmer med Water for Alls standard.

Kl. 13.00 Solar Pumps International

Träff med Jiten och Ryaaz i deras lokaler/verkstad. Jiten informerade att importen av pumpar avseende Water for All projekt nu sker genom SAWA pga skattefriheten. Solar Pumps International är fortfarande den som sköter all installation, utbildning m.m. för pumparna från Water for All. Firman ar många olika typer av uppdrag – precis färdig med borrning i Kilosa, leverans av IndiaMark II handpumpar för djupbrunnar, installationer av Monopumps m.m.

Visade Monopumpar och dataprogram för beräkningar. Vi frågade om kostnader och fick följande exempel:

- Pump för Ingenjörer utan gränser. 1200 w tracking system. Djup 50m, kapacitet 45 kbm/dag, längd till tank 5 km. För allt (ej borrhål) \$35.000 (därav \$5.000 transporter).
- Pump djup 80 m, 3 kbm/timme, 500 m till tank och 10 m upp. Pris för pumpsystem (exkl. tank, rör) \$35.000.
- System enligt ovan men kapacitet 15 kbm/dag \$25.000.

Avgörande för priset är framförallt antalet solpaneler. Kritiskt för kapaciteten är avståndet/djupet för placering av pumpen.

Kl. 19.00 Avresa

P.g.a. av sen avresa betalade vi för rummen till kl. 18.00. Avresa med taxi till flygplats för hemfärd.